

IZHAJA VSAK DAN

Pač ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pecične števe se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvd. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. m. sm. osamljene, zahvale, poslanice, oglasi donarnih zavodov po 20 st. m. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasiło političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 3-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilno pisana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino oglaševanja in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Tiskar: Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte 20.

Poštno-telegrafni račun štev. 841-652. TELEFON št. 11-57

Vojna prehaja v poslednjo fazo.

Srbija ne odgovarja.

Boj za Bitolj.

BELGRAD 19. (Izv.) V petek je započela borba za Bitolj. Srbske čete so začele jemati položaje, ki so jih držali Turki, dočim so morali Srbi gaziti v poplavljeni nižini. Prvi dan se je Srbom posrečilo, da so potisnili Turke iz najvažnejših pozicij, katerih so neke visoke do 1200 metrov. Turkovi, ki so branili te postojanke, je bilo do 20.000.

Srbi so zelo težko napredovali, ker so morali gaziti tudi po močvirju in včasih stati do pasa v vodi in blatu. Radi tega se artilerija tudi skoro ni mogla gibati. V nedeljo, ko so Srbi začeli oklepati turško armado, je postal boj vedno huji, tem bolj, ker so prodrli turško sredino. — Srbska divizija drugega poziva je ušla turški ogenj in na to so imeli Srbi lažje delo. Tako je bilo tudi mogoče, da so bili naši v nedeljo le še 4 kilometre od Bitolja, sovražnik pa v mestu in izven mesta od treh strani popolnoma obkrožen, dočim so mu bile na četrti strani za hrbtom nepristopne planine.

BELGRAD 19. (Srbski tisk. urad „Edinosti“.) Kapitulacija Bitolja se je izvršila krog četrte ure. Predalo se je 50.000 Turkov, med temi vsa artilerija, municija in sploh ves vojni material, ki se je nahajal v Bitolju. Ujeti so tudi vsi turški poveljniki. Grške čete, ki so še na potu, niso sodelovale v boju za Bitolj. Vest o padcu Bitolja in ujetju turških čet je izzvala v Bitolju izvenredno navdušenje, ker je bila bitka pri Bitolju najdaljša in največja, če tudi ne najvažnejša.

Črnogorci in Srbi ob morju.

CETINJE 19. (Izv.) Srbske in črnogorske čete so se baje zedinile pri reki Drin. Tam so se godili gniljivi prizori pobratimstva. Oboje čete so zasedle Leš na to pa so Srbi korakali proti jugu, dočim je prebivalstvo v Medui Črnogorcem živahno vzklikalo.

Turške žrtve in srbski plen pri Bitolju.

BELGRAD 19. (Izv.) Boj za Bitolj se je vršil čela dva dneva, včeraj pa je postal najhujši. Srbska artilerija — nad 150 topov — se je z uspehom udeležila. Turki so se obupno bili in še le, ko so videli, da so obdani od vseh strani, so se udali brez-pogojno. Srbi so ujeli 50.000 mož, med katerimi so bili vsi paše. Razven tega je srbska armada zajela 50 topov. V Belemgradu je srbska zmaga izzvala veliko radost.

BELGRAD 19. (Kor.) Zasebno se poroča, da je bilo pri Bitolju 17.000 Turkov ubitih in ranjenih. Vojni plen Srbov pa znaša baje 50 milijonov dinarjev.

Skader se je udal?

LONDON 19. (Izv.) Neki list poroča iz Beleggrada, da se je Skader udal. Vest še ni potrjena.

Ko pridejo Srbi, pade Taraboš.

CETINJE 19. (Izv.) V barskem pristanu se nahajata dva grška parnika, nakrcana z municijo in živili, namenjenimi črnogorski armadi. — Kakor hitro pride srbska pomoč, začno Črnogorci zopet napadati in takrat gotovo pade Taraboš. — General Vukotić,

ki koraka proti Skadru, je prišel v Tuzi, Srbi pa, pod vodstvom Jankovićevim, so danes med rekama Kiri in Drinom, istočno od Skadra.

Leš v srbski in črnogorski lasti.

RJEKA 19. (Uradno). Včeraj ob solnčnem zatonu so zasedle srbske in črnogorske čete Leš.

Vojaška in civilna oblast v Solunu.

SOFIJA 19. (Izv.) Za vojaškega poveljnika v Solunu je imenovan bolgarski general Raicho Petrov, civilna uprava pa je v grških rokah.

Rusi in okupacija Soluna po Grkih.

PETROGRAD 19. (Izv.) Ruska brzojavna agentura demantira vest, da bi bila Rusija že priznala definitivnost okupacije Soluna po grških četah.

Boj pri Čataldži.

SOFIJA 19. (Bolg. tel. ag.) Predvčeraj in včeraj je pričela bolgarska armada na najsprednejših točkah pri Čataldži boj, da pripravi teren za obširne operacije.

Boj krog Drinopolja.

PARIZ 19. (Izv.) Že od osmih v jutro se strelja iz utrdb južno od Drinopolja neprestano. Bolgarska artilerija odgovarja z vso energijo in povzroča veliko škodo Turkom, ki ne morejo niti zapustiti svojih utrjenih postojank. Bolgari si še do sedaj niso upali do utrjenih postojank.

Turki o boju pri Derkosu.

CARIGRAD 19. (Uradno). Telegram, ki ga je poslal generalistm velikemu vezirju, pravi: Boj med artilerijami se še vrši, dasi ne tako močno in splošno kakor včeraj. Vso bolgarsko infanterijsko fronto, ki je hotela prodreti, smo vrgli nazaj.

Turški porazi.

PARIZ 19. (Izv.) „Le Journal“ ima iz Sofije poročilo, da se zdi, da so Bolgari pri Derkosu obkolili vse turške postojanke. Levo krilo in središče pa so Bolgari pogladi v beg.

Napeto razmerje med Avstrijo in Srbijo.

DUNAJ 19. (Izv.) Današnja „Zeit“ pravi, da je razmerje med Avstrijo in Srbijo precej napeto. List trdi, da bo avstrijska vlada storila energične korake s svojim vojaštvom, da povdari svoje diplomatske zahteve, če se Srbija v gotovem času ne izrazi povoljno.

Skrb za Albanijo.

BEROLIN 19. (Izv.) „Lokal-Anzeiger“ javlja, da bodeta trozveza in trosporazum (?) izjavila v Belemgradu, da ne more nikdo podpirati srbske politike, ki bi zahtevala razdelitev Albanije.

Mirovna pogajanja.

SOFIJA 19. (Bolg. tel. ag.) Odgovarja se na depešo velikega vezirja, poslano carju Ferdinandu, je bolgarska vlada obvestila porto, da je v sporazumu z zavezniki izenova pooblaščenca, ki bodo sklenili s turškim generalistmogo pogoje za premirje in potem skušali doseči mir.

Bolgarska zahvala velesilam.

SOFIJA 19. (Bolg. tel. ag.) Vlada je zastopnikom velesil odgovorila, da se zahvaljuje za njihovo ponudbo posredovati,

dovolj, da mu prihaja z žentbenimi predlogi — in razjaril se je zaradi tega.

Pred Hano ni mogel odkriti glavnega povoda svojemu upiranju v tem pogledu. Trenutek je res že hotel priznati vse, toda premagal se je in je samo v splošnih izrekih potožil, kako je to strašno, s tujim srcem delati načrte, kakor da gre za kake posle. Hana je bila seveda popolnoma nje govih nazorov in je čutila tudi neko odvrtnost proti stricu. Bolelo je tudi njo, da se sploh more razpravljati o teh stvareh in da se za ljubezen niti ne vprašuje. Vsi tedi tega je bila skoraj še bolj razburjena, kakor pa zato, da stric zahteva od Ivana, da naj ne dela za narodno stvar. Ivan pa se je zaradi tega še bolj jezil. Njegov sicer tako blag način govora se je sedaj izpremenil popolnoma in ni več izbiral besedi, s katerimi je obsojal stričevo zahtevo. Zdelo se mu je popolnoma, da je stric izdajca in ga je tudi imenoval tako.

Izprehod je trajal precej dolgo. Zašla sta celo tja na četrti grič, kjer je že začel Starčevičevo posestvo. Pri prvi kmetški hiši sta našla vse ženske v joku. Ivan, ki se je od očeta naučil ljubezni napram kmetu, se je sočutno obrnil k najbližji

da pa bo v sporazumu z zavezniki neposredno s Turčijo obravnavala, ker se je ta obrnila do nje.

Zadeva konzula Proháze.

BELGRAD 19. (Izv.) Avstrijski konzul v Prizrenu, Proháza, je baje agital med Albanci, naj se Srbom nikar ne udajo. Obljubil jim je, da bo Avstrija skrbela za njih žene, če oni sami padejo v boj. — Ko so se v Prizrenu vršile hišne preiskave, so našli Srbi mnogo zelo kompromitirajočih spisov, o katerih pravi „Štampa“, da jih je povzročil Proháza.

Proháza se je oglasil.

DUNAJ 19. (Izv.) Danes je grof Berchtold izjavil, da je dobil od konzula Proháze razglednico, s katero mu javlja, da še živi. Uradnih obvestil iz Prizrena pa še do danes ni.

Tuji vplivi na Pašiča.

BUDIMPEŠTA 19. (Izv.) V krogih delegatov se poroča, da bodo belogradiški poslaniki trozveze in trosporazuma priporočali srbskemu ministru predsedniku Pašiču zmernost.

Ugronova naloga.

DUNAJ 19. (Izv.) Ofizijozna „Wien. Allg. Zeitung“ piše nocoj: „Avstrijski poslanik Ugron v Belemgradu je dobil danes nalogo, da stori takoj pri srbski vladi resne korake v zadevi konzula Proháze. Poslanik Ugron mora vzpostaviti zvezo med njim in ministrom za zun. zadeve in najbrže tudi zahtevati, da Srbija zadosti Avstriji in jo odškoduje. Tega pa še ni smatrati za ultimatum, dasi je zadeva silna in zahteva skorajšnje rešitve.“

Kar se pa tiče pristana ob Jadranskem morju, je splošno mnenje, da se bo srbska vlada glede tega izrazila definitivno še le po vrnitvi kralja Petra.

Doba kraljevega povratka pa še ni izvestna, ker misli on še prejeti Bitolj.

Dr. Kramar o Albaniji.

DUNAJ 19. (Kor.) V današnji plenarni seji avstrijske delegacije je govoril tudi dr. Kramar, ki je izjavil svoje zadovoljstvo, da je minister zunanjih zadev izjavil odločno, da ne zahtevamo nikakega razširjenja ozemlja, temveč, da hočemo le voditi politiko, ki bo čuvala naše trgovske koristi. Izvajanja ministra pozdravlja govornik posebno, ker minister ni zavzel nikakega stališča, ki bi monarhijo vezalo na eno ali drugo stran. Nimamo nikakega razloga, da bi nosili za prodaj svoje kosti za albanski narod. Kar se pa tiče vprašanja samostojne Albanije, je vendar jasno, da bi tudi pri mednarodnem vodstvu ali kondominiju samooobsebi umevno Italija igrala vodilo ulogo in bi mi delali v Albaniji le za italijanskega kralja.

Govornik je zaključil z izjavo, da želi tudi pošteno miru in prijateljstva z balkanskimi državami, ki so nam odprle nade za boljše politiko.

Zborovanje koalicionašev.

ZAGREB 19. (Izv.) Izvrševalni odbor hrvatskosrbske koalicije je sklical za 28. november v Budimpešto zborovanje zaupnikov. Posvetovali se bodo o aktualnih vprašanjih in sklepali o njih. Prav posebno pa se bodo bavili z razmerami na Hrvatskem, z avtonomijo pravoslavne cerkve in precizirali stališče napram zunanji političnim dogodkom. Koalicija bo zavzela tudi stališče napram Lukasevim izvajanjem o Hrvatski. Zborovanje se mora radi razmer na Hrvatskem vršiti v Budimpešti.

Nesporazum med Poljaki.

LVOV 19. (Izv.) Današnjega glasovanja za proračun za zunanje zadeve se nista udeležila voditelja Poljakov Štapinski in Blaly, ker so bili vsi rojaki proti njima radi stališča, ki sta ga zavzela proti razlastitvi Poljakov v Nemčiji.

Hrvatsko-slovenski klub v Budimpešti.

BUDIMEŠTA 19. (Izv.) Delegati, ki so pripadniki hrvatsko-slovenskega kluba, so sklenili glasovati proti proračunu za zunanje zadeve, da izrazijo svojo nezadovoljnost z razmerami na jugu. Nasproti pa bodo glasovali za vojaške izdatke, „ker so Jugoslovani tradicionalno udani državi“.

Cuvaj na kulturnem polju.

ZAGREB 19. (Izv.) Včeraj bi se bila morala igrati v narodnem kazališču „Kletva“, a igra je bila od Cuvaja prepovedana radi domoljubne tendence. Radi tega je intendat Treščec odložil svojo čast.

Avdijence v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 19. (Oger. tel. ag.) Minister za zunanje zadeve grof Berchtold je bil danes pri cesarjevi avdijenci. Šef generalnega štaba, FML Schemua pa je dospel sinoči v Budimpešto, kjer ga je danes cesar sprejel v avdijenci.

Bosenci za srbski in črnogorski rdeči križ.

SARAJEVO 19. (Izv.) Odbor rdečega križa javlja, da se je zbralo v Bosni za srbski in črnogorski rdeči križ vsega 324.000 kron. Pripomniti pa je, da zbirka še ni končana.

Avstrijsko vojaštvo v Bosni.

SARAJEVO 19. (Izv.) Po Bosni so izpraznili vse vojašnice, v katerih so bili do sedaj nameščeni begunci iz sandžaka, ker pričakujejo vojske iz Avstrije. Prvi oddelki so prišli že včeraj.

Špijonaža v Italiji.

TURIN 19. (Izv.) Pri jezeru Misurina so zaprili nekega Bavarca Bachkronerja, ker je sumljiv špijonaže.

Pananski kanal.

WASHINGTON 19. (Kor.) Poročilo komisije za pananski kanal javlja, da bo kanal do 1. junija 1913 gotovo izgrajen. Formalno odprt bo pa še le 6 do 12 mesecev po izgradnji.

Pisma z Balkana.

III.

Jutranji mrak pokriva še Beograd, ko se odpravljamo na kolodvor za Niš in potem naprej za Sofijo. Drobne snežne padejo neprestano izpod neba in leskečeje se kot žlehtni kristal v svitu plinovitih cestnih svetilk. Po ulicah je ob zgodnji jutranji uri še vse mrtvo. Čim bliže prihajamo kolodvoru, tem več življenja. Od vseh strani dohajajo rerervisti in kolodvor je potnikov zaseden. En del je rezerviran za ranjence. Ravno jih je dospel za en vlak: nekateri si pomagajo sami na tla, druge podpirajo sanitetni vojski-rezervisti tretjega podziva. Nekateri ranjenci so slabi in prenašajo jih na nosilnicah v sanitetne vozove, katerih stoji cela vrsta pred kolodvorom.

Dasi je vojaški promet velik, vendar ne vlada na kolodvoru posebna konfuzija. Žandarm stoji pri blagajni in kupuje nam potnikom drugega razreda iz posebne protekcije listke preko vseh drugih potnikov. In nad to nezasilnostjo nihče ne protestira. Tudi mi smo malomarni. Malo poprej ali kasneje — saj je vseeno. Do odhoda imamo še eno uro časa.

Pri izhodu na peronu stoji sivobradat mož z nasajenim bajonetom na puški. Pogleduje naše karte in nato nas spušča naprej. Vsa javna poslopja, med njimi tudi kolodvor, so zastražena po takih rezervistih.

Naposled se vlak vendarle premika naprej. Težko sope hlacon in mi se pomikamo komaj naprej po 20 do 30 km. na uro. Sem in tja celo le po 15 km. Vlak je napolnjen predvsem od bolgarskih rezervistov, manjši del tvorijo srbski vojaki, ki gredo nazaj v Skopje.

Sneg naletava počasi in enakomerno. Vsa pokrajina je zavita v belo in preko gričev na desni in levi strani proge je le malo razgleda vsled gostega snega. Povprečno na vsakih 100 m je postavljen majhen provizoričen šotor, spleten iz sirka. Ena stran je odprta in služi kot okno. Skozi odprtino vidimo tleti žerjavico in ob ognju čepeti dva, tri možje. Zunaj pred šotorom pa stoji visoko zravnran rezervist III. poziva. Vse železniške proge na S bskem so na gosto vojaško zastražene. V opankah stoje prileteli možje, kapuljačo zavito okoli glave in vratu. Enakomerno se vsipajo na nje snežinke in lahen jugozapaden veter jim jih

PODLISTEK.

Osvit.

Spisal Kaver Šander Glajski. — Prevel A. E.

Ivan je bil bolj ozlovoljen, kakor pa razburjen. Ljubil je svojega strica in se je s hvaležnostjo vedno spominjal vseh dobrot, ki jih je sprejel od njega od svoje rane mladosti. Ravno zato pa ga je bolelo, da je naenkrat moral izpoznati veliki prepad, ki ga loči v nazorih, čustvih, razumevanju sveta — sploh v vsem od strica. Njegova mlada, poletna duša je bila silno prizadeta po sliki, ki se mu je porajala o stricu potem, ko je prečital njegovo pismo. Smatral ga je skoraj za brezsrčnega z nizkotnimi čustvi. Potem pa ona silna bol, da ga hočejo ločiti od Madlene!

V svoji mladi nepravčnosti se ni vprašal, ali stric namenoma dela na to, da bi razjiral ravno to zvezo, ni se niti spomnil, da stric najbrž nič ne ve o njegovem razmerju s to krasno žensko; bilo mu je že

meče ravno v lice. Po nekod je sneg visok, zakriva šotor in stražo zebre. Človeku se zdi, kakor da ima neprestano pred seboj žive modele za slovito slikarsko trilogijo ruskega vojne slikarja Vereščagina: „V prelazu šipke vse mirno“.

Tri vojne podobe so to. Tam, kjer se zarezuje naravna pot iz Plevna v Staro Zagoro najbolj globoko v Šipčensko Planino, v tistem prelazu, kjer je teklo toliko krvi, stoji vojaška straža. Trije možje z dolgim bodalom na puški in s kapuljačo na glavi in okoli vratu. Sneg sega že do kolena in snežinke padajo vedno gosteje. Na drugi podobici je padel sneg straži že do ramen. Od nikoder ponoči, nikamor zveze. Straža vztraja in omaguje ob enem. Na tretji sliki gleda izpod snega samo še dvoje bodal, ena roka in kapuljača. Tako je glasiral Vereščagin poročilo zapadno evropskega časopisa: Na Šipki je vse mirno.

Negotovo je, kako dolgo bo snežilo in morda čaka tudi to stražo podobna borba med življenjem in smrtjo.

Okno na koridoru vagona je odprto. Vlak sopiha hitreje. Izpod šotora je zlezal naglo rezervist; vzravna se in postavlja po vojaški. Skoro nehoti sem iztegnil roko v pozdrav. Rezervist je hotel salutirati in je izpodrsnil.

Mudimo se na vsaki postaji. Po nekod celo po pol ure in več. Z nami potuje trgovci z žitom iz Negotina. Pripoveduje, da je vsak izvoz preko meje prepovedan; vse žito kupkupa država in sicer proti takojšnji gotovini. Bolgarji ne plačuje tako — je pri stavil mož z nekakim ponosom. Pripoveduje, da je prodal pred par dnevi srbski vladi petdeset vagonov pšenice in sicer po 16 dinarov za 100 kg. „Navadna cena je 18 dinarov, a ker se gre za državo, nočem delati dobička“.

Popotniki me izprašujejo, kako je v naši deželi, kako v Dalmaciji, kakšna je naša javna uprava in kakšne so šole.

Na vseh postajah pisana množica. Ženske, rezervisti, otroci. Kolodvorci in sploh vsa železniška uprava je sedaj v vojaških rokah. Kmetice nosijo rezervistom kruha in sira. Oglašča se veliki postajni zvon, načelnik kliče z ostrim glasom „Gotovo“, spretni vodnik zatrobi in polni vlak se pomika zopet naprej.

V Niš smo dospeli pozno zvečer. Vlak so razdelili v dva dela. Eden gre proti vzhodu in Sofijo, drugi proti novemu srbskemu ozemlju, v Skoplje. Z veliko silo smo dobili na postaji malo večerje: paprikaš in dve desetinki vina. Za isto mizo sedi vse: civilisti, oficirji, prostaki, vmes pa ranjenci, ki čakajo na vlak proti Belemu gradu.

Okoli treh zjutraj pasiramo bolgarsko mejo brez posebnih formalnosti. Mejni vojaški uradnik vprašuje po imenu, po narodnosti — biti Slovenec je ob tem času najboljše priporočilo za prehod čez mejo.

Počasi se bližamo Sofiji. Dela se jutro. Od daleč zapazimo razsvetljene ulice in ceste. Še par trenutkov in vlak je na postaji. Po 23¹/₂ urni vožnji zopet trda tla pod seboj. Na peronu leži tisoč ranjencev. „Odkod ste?“ — „Iz Lozengrada“ — je njihov lakonski odgovor.

Usoda Srbov v Stari Srbiji.

Iz II. poglavja J. Ovičičeve brošure: „Balkanski rat i Srbija“.

(Nadaljevanje.)

Povsem je razumljivo islamiziranje teh srbskih seljakov, ker z islamiziranjem nehujejo vse njihove muke in bede.

V onih krajih so tudi prikriti Srbi ali Kripto-Srbi, ki so naznani sprejeli vse arbanško, posebno mošo in način ponašanja, in znajo poleg srbskega tudi popolnoma arbanški. Blizu mesta Gajllana žive Srbi kripto-katoliki, ki so šli še dalje ter sprejeli tudi islam, ali so pri svojem ognjišču, v hišah, še kristjani. To se dela radi tega, da bi manj pozornosti zbuiali in slično je mimikrija v živalskem svetu.

Srbom ne koristi, da imajo in pridobivajo kaj; niti onim v mestu. Trgovci ali obrtniki, ki bi si nekaj pridobili, ne sme tega vlagati v kaka večja podjetja, da ne bi obrnili pozornosti na se. Tak zavezuje ono malo pridobljenega denarja in skriva po kotih. Ako se pa je vendar doznalo o tem, mu takoj razbojniki nalagajo plačilo velikih svot, ako ne plača, ali se ne izseli, ga vedno — ubijejo.

Povsem redko je, da bi kdo odgovarjal za te zločine; in kadar se tudi dogaja to, ostane dotičnik navadno neznan.

To obupno stanje se ni popravilo niti z uvedbo ustave leta 1908. Kaj še! Radi mladoturških teženj po otomaniziranju, se je poslabšal položaj vseh kristjanov v Turčiji. In ako so bili drugače popolnoma brezpravi, so imeli Srbi na osnovi privilegij prvih sultanov-osvajalcev svoje cerkvene občine, cerkveno in monastiško imovino in svoje šole. Vse te privilegije je napadel mladoturški ustavni režim. Pričeli so uničevati cerkvene in šolske privilegije ki jube vsemu protivljenju Vaseljenske patriaršije v Carigradu. Mnoga cerkvena in monastiška imetja so proglasili za javno posest in so na njih naseljevali mohamedance, ki se emigrirali iz Bosne, in ki v resnici govorijo samo srbski jezik. Naseljevali so iste mohamedance tudi na ledinah in na pašnikih srbskih sel, da bi tem vzeli pogoje za življenje. Na-

posled so pričeli goniti s posestev srbske čifčije, t. j. zakupnike, kjerkoli so to begi zahtevali ali dopuščali, in so na njihova mesta naseljevali mohamedanske priselence. In to v nasprotju zakonu od leta 1859 po katerem so bili vsaj odnošaji med Srbi-čifčijami in agami dosti dobro regulirani; tako so razbijali kompaktne srbske mase in napravili oaze mešanega kršćansko-mohamedanskega prebivalstva. (Pride še.)

S črnogorskega bojišča.

Cetinje, 17. novembra 1912.

Danes poroča brzojavka, oddana včeraj malo pred 6 uro popoldne v Senkolu, t. j. S. Nikola ob izlivu reke Bojane, da je jeden odred turške vojske, obstoječ iz dveh tabborov turške redovite vojske, takozvanega nizama, in nekoliko stotin bašibozukov z jedno brdsko baterijo krenili od Črnega vrha in 13. t. m. okoli četrte ure popoldne z enim svojim oddeljenjem napadel bivak kolone desnega krila onega odreda, ki mu poveljuje general Mitar Martinović. Otvoril je nanj močen ogenj iz topov in pušk, na kar je črnogorska vojska takoj pričela odgovarjati, storeč vse, da zadrži napadalca. To se je tudi z uspehom izvršilo. Borba je trajala do noči, ki je razdružila bojevnike.

V četrtek, 14. t. m., to je naslednji dan, se je bitka nadaljevala. Ob 6:45 so Turki z vso silo napadli črnogorske predstraže, ki so jim nudile istotako jak odpor. Posrečilo se jim je preprečiti njihovo prodiranje dalje. Na obeh straneh se je napadalo ljuto, z obeh strani so se sipali šrapneli in ogenj iz pušk. Okoli 11 ure popoldne je bila sovražnikova artilerija prisiljena obmolkniti, naka je sledila borba na bajonete. Med tem je prišla črnogorskim predstražam pomoč. V boj so se vmešale nove sveže črnogorske čete. Takoj je pričel neprijatelj omahovati in ob četrta na dvanajst je bil prisiljen, da se prične umikati. Po preteku ne cele pol ure je bila turška vojska popolnoma razbita. Ostanek se je spustil v divji beg, ostavivši na bojnem polju mnogo mrtvih in ranjenih. Črnogorska vojska je zapolnila polovico turške baterije, mnogo pušk in municije. Vrh tega je zarobila dosti nizama in bašibozukov. Črnogorske izgube štejejo 50 mrtvih in ranjenih. Črnogorci še niso zadovoljili s tem, da so pognali turško vojsko v beg, nego so jo tudi vstrajno zasledovali na begu in osvojili brez odpora vse pozicije prav do pod Bele gote. Včeraj, 16. t. m. se je prodiranje nadaljevalo. Neprijatelj se ni nikjer pokazal, celo pri zasledanju Črnega vrha in ostalih višin ne, ki se jih v obče smatra za najvažnejše strategijske točke onih krajev. To dokazuje, kakoga pomena je bila ta črnogorska zmaga, ki je Turke napravila popolnoma obupane in nezmožne ustavljati se zmagovitemu prodiranju črnogorske vojske. — Bela gora (Mali barz) je 307 m visok vrh v Mali Rencu, ki se vleče od Lješa proti severu-zapadu ob morskem obrežju.

Zavzetje S. Giovanni di Medua.

Iz S. Nikola se danes ob 10 zvečer službeno brzojavila: Včeraj so kolone desno-krilne kolone generala Martinovića krenile od Črnega vrha do S. Giovanni. Na celum potu je bil neprijateljski odpor popolnoma slab in slični okoli 6 je bilo zavzeto pristanišče S. Giovanni di Medua. Neprijatelj se je umaknil v smeri proti Lješu. Zdi se, da tudi tu ne bo nudil jakčega odpora.

Od bitke pri Luarsu, ki je bila 14. novembra, kjer je bil neprijatelj popolnoma uničen, je pri njem velika panika in nered ter je onesposobljen, da nudi Črnogorcem resno bitko. Prihod komandanta in vojske v S. Giovanni se je izvršil svečanostno. Zapolnena je velika količina hrane in vojnih potrebščin. — Tako javlja službena brzojavka.

Položaj v Skadru.

Eden naših sodrušnikov je imel včeraj priliko, da se je razgovarjal z dvema Francozoma, ki sta dospela iz Skadra. Glasom pripovedovanja teh dveh je položaj v Skadru naravnost obupen. Za jesti ni takorekoč nič več. Poklali so najprvo vse mačke, a nazadnje je prebivalstvo začelo jesti tudi pasje meso, dasi je pes pri mohamedancih pristudena žival. Bombardiranje provroča v mestu le malo, ali nobene škode. Črnogorci namreč obstreljujejo le Taraboš, ne pa tudi mesta samega, pa si s tem pridobivajo simpatije prebivalstva. Turki so prisilili tudi civilno prebivalstvo, da se udeležuje bojev. Posebno huda lakota vlada med nižjim ljudstvom, a tudi armada že nima kaj jesti. Zato je popolnoma izključeno, da bi se moglo mesto držati še več nego nekaj dni.

Divjanje kolere v turški armadi.

Listi prinašajo pretresljive slike o puštojenjih, ki jih provzroča kolera v turški armadi. Iz Kostance javljajo dne 17. novembra:

Danes sem objездil vse pozicije v centru pri Hademkoju. Takih strašnih slik nisem gledal še nikjer. Več kilometrov daleč od kraja sem videl v mlakužah in zamočvirjenih potokih na tucate poginotih konj. A vojaki, ki so šli mimo, so, mučeni od žgoče žeje, pili to vodo. Pili so — svojo smrt!

Bataljoni četrtega zbora Erzinglian so

se včeraj izkrcali v Sv. Stefanu — na potu k fronti. Vlačili se že seboj na tucate obolenih na kolere. Bolniki, ki prihajajo od fronte, okužujejo vse etape. Čim bolj sem se bližal Hademkoju, tembolj so se kupčila mrtvu trupla ob cesti. Na mestu pred vasjo je umirajoč vojak obupan stezal proti nam roke.

Na postaji v vasi je ravno odhajal vlak z Ali Riza pašo, artilerijskim poveljnikom na Čataldžki črti, ki je bil tudi bolan na kolere. Po vseh jarkih ob cesti so ležali mrtvi in umirajoči. Častniki generalnega štaba pripovedujejo, da je bilo v nedeljo le 500 slučajev in med temi 100 mrtvih. Danes je že 5000 slučajev. To je konec.

V fortih je bilo sicer le 15 mrtvih. Skušali so, da bi lokalizirali kugo. Ali vozovi s klorovim apnom prihajajo nepozno. Da so jih poslali pred 14 dnevi, bi bili preprečili bolezen. Sedaj so izprljeni vsi vodnjaki in ljudje pijejo vodo iz mlakuž. Nagnali so bolnike v taborišče, obdano z bodečo žico; okoli stoji straža z nasajenimi bodali. To pa ne koristi, ker onkraj ograje se valjajo lečec — tisoči. Njihovo ječanje pretresa zrak; z nakazanimi obrazi se zvišajo bolniki po cestah, na trgih, okoli vrtov in polja. Umirajoči plazijo v hleve, od kjer jih pa sirovo pade. Ključje Boga in svojo mater. Oficirji se desinficirajo in dajajo ljudem nasvete. Toda le ti — bodi vsled žeje, bodi v svojem fatalizmu — pijejo vendar okuženo vodo — poleg mrtličev!! Pribivalstvo beži...!

Konflikt med Avstrijo in Srbijo radi Albanije.

Tu doli prinašamo glas, ki z narodnogospodarskega vidika razpravlja ta konflikt. Torej z vidika interesov, ki se najtesneje dotikajo kože vseh državljanov. Je torej to glas, ki ne bi smel natiati na gluha ušesa v naših merodajnih krogih. Svarilo od take strani pred vsakim konfliktom radi Albanije je gotovo izhaja iz jako dobro fundiranih razlogov: radi velikih interesov monarhije same, ki bi trpeli vsled take vojne. Ne govorimo torej nikakoli politični ali narodno-šovenistični ozir, ampak računajoča gospodarska pamet.

List „Oesterreichischer Volkswirt“ piše namreč:

„Ako bi se Avstro-Ogrska radi pristanišča ob Adriji zapela v vojno s Srbijo in Rusijo, ne bi bilo možno tudi v več letih popraviti gospodarskih škod, ki bi jih trpela Avstro-Ogrska. Toda v Budimpešti so menda malo govorili o takih vprašanjih. V Avstriji in Rusiji je zopet enkrat politika postala svrha za se, ker ni tu ni tam ni orijentirana po gospodarskih in socialnih ekzistenčnih potrebah prebivalstva. Le tako jo možno umeti, da je vprašanje radi pristanišča komplicirano po albanskem vprašanju. Jedino zvezo med Albanijo in Avstro-Ogrsko tvorijo — katoliški duhovniki, vzgojeni v Avstriji in ki jih je Avstrija vzdrževala iz političnih razlogov. Sicer pa se nas Albanija v ničemer ne dotika: ne geografično, ne historično, ne narodno, ne gospodarski. Sicer je opravičen odpor avstro-ogrskje vlade proti temu, da bi albanska obal postala v oporišče kakih tuji pomorski sili. Ali, da preprečimo to, zadošča, ako se ta obal neutralizira; zadošča obveza Srbije, da pripoznanega je pristanišča ne utrdi, čemur se srbska vlada ni doslej nikakor protivila. Ob takih predpogojih ne bi napredovanje Srbije proti Adriji pomenjalo orav nikake spremembe napram minolosti. Kajti, ako bi bila Rusija kedaj imela namen napasti Avstro-Ogrsko na Adriji, ne bi je mogla ovirati na tem niti Turčija, kajti prehoda skozi Dardanele nismo mogli nikdar ubraniti. Da bi si pa radi usode ostale Albanije nakopavali bodi tudi le sovražstvo ustajajočih balkanskih dežel — da niti ne govorimo o vojni z Rusijo in Srbijo — to bi bila politična frivoliteta, ki jej skozi stoletja nismo videli podobne!! Avtonomija Albanije je v najboljem slučaju interes Italije, ki je tam skozi mnoga leta v vseh možnih formah investirala kapitala za pridobivanje ljudstva in ki se sedaj počne povsem odrediti sadovom. Le za Italijo bi šel grof Berchtold po kostonj v žerjavico. Ker že radi geografične lege Albanije ne more biti govora o kakem tesnejšem priklonjenju te dežele k naši monarhiji, ne bi avtonomija ljudstva pomenjala nič drugega, nego da bi se dragoceno tekmovalje z Italijo za večji vpliv, ki je poleg drugega najbolj zastupljeno razmerje med Avstro-Ogrsko in nje zaveznic, nadaljevalo za vse večne čase, ne da bi mogla Avstrija kedaj dohiti, v kolikor jo je Italija prehitela“.

Vsakdo mora priznati, da je to železna argumentacija, ki pa ima še to neprecenljivo prednost, da je dostopna tudi najpriprostejšim možganom. Jednako jasni — kakor gospodarski — so tudi politični razlogi, ki govorijo Avstriji, naj se radi Albanije ne spušča v nikake vojne aventure!

Nu, mi porabljamo to priliko, da politični moment konflikta s Srbijo osvetlimo z nekoliko refleksij oziroma notranjo poli-

tiko Avstrije. Ne glede na to, da vsi razlogi — državno-politični in gospodarski — govorijo proti temu, da bi Avstrija utikala svoje prste v albanski ogenj, občutimo ml kakor krvavo kronlo deštvo, da se hoče ravno naša monarhija radi avtonomije Albanije tako globoko angažirati. Komlično je res, da se Avstrija s tolikimi svojimi nezadovoljnimi narodnostmi toliko peha za priatelj narodne avtonomije tam — onkraj svojih meja. Če jej je res ta princip toliko na srcu, če stoji naše državni na stališču, da imajo Albanci sveto pravico do samodoločbe, do neodvisnosti in samostojnosti, potem pa jih moramo že vorašati: zakaj niso tega lepega principa izvedli še doma, v lastni državi?! Čemu silijo pamet drugim, ko bi je tako krvavo potrebovali — doma?! Zakaj niso še zadovoljili svojih lastnih narodov, ki toliko hrepene po pravi samodoločbe — posebno v svojih kulturnih stvarih?! Zakaj ne dajo nacionalne avtonomije doma, kjer bi jo lahko dali, me da bi se jim trebalo bati kakih evropskih konfliktov, mesto da jo usiljujejo Albaniji, kjer rizikirajo celo krvave zapletitaje in stavljajo v nevarnost velike interese monarhije, kakor je nepobitno dokazal gori citirani nemški list?! Zakaj kratijo s cuvajskimi zistemi celo v državnih pogodbah z jamčeno avtonomijo Hrvatske in zastupljajo čustvovanje naroda v deželi, kjer bi že radi nje geografične lege in narodnostne ideje ravno sedaj krvavo potrebovali — zadovoljnosti?! Ali je tem ljudem več na zadovoljnosti Albancev, nego pa svojih lastnih narodov?! Ali jim je albanska suknja bližje, nego pa avstrijska sraka?!

Tako se moramo vpraševati vspricho velike vneme naših državljanov za narodno avtonomijo — Albancev?

V Albanijo silijo narodno avtonomijo (čeprav bi morali vedeti, da bi državna samostojnost teh divjakov tvorila večno nevarnost za krvave zapletitaje), doma pa je nočelo uveljaviti, da si bi morali tudi vedeti, da bi taka uredba dovela do zadovoljnosti narodov in s tem do konsolidiranja monarhije!! „Erk äret mir, Graf Oerindur, dleson Zwiespalt der Natur!“

Darovi za jugoslovanske rdeče križe.

Nadalje se darovali Jugoslovanskim rdečim križem sledeči gg. po K: J. Žitnik 10, Jernej Novak 201, Kristina Kosmač, Boršt, nabrala v svoji gostilni 974, Občina Šturje 30, Hugo Jonng 10, Silvester God na Ban nabral v Škedinju 169 26, Ivan Ajdišek 1, Jakob Pegan 2, Jožefa Zanoška 1, Biček, nabrala (kakor že objavljeno) 13, Ivan Blazić 2, Fran Polh 2, Anton Jez 3, Niko Mihajlo 1, Blaž Cekunec 1, Ivan Rejlic 1, Ant. Kresic 1, Zugs-führer 1, Ivo Šunja 2, Stjepan Simuk 1, Filip Ivančević nabral med dalmat. gostilničarji 310, Amalija Furlan nabrala na Greti 170, T. Crnković nabral med Hrv. in Slovenci v Barkovljah 1220, dr. Martinis za kolego B. 20, Češki odbor za rudeči križ nabral 1200.

Skupaj K 1806 85

predvčeraj izkazano 41 980.40

Skupaj K 43.787.34

* Jožefa Zanoška darovala eno možko srako.

* Popravek. Anton Lenček je dal 20 K in ne 2 K, kakor je bilo prej objavljeno.

Domače vesti.

Imenovanje. Vodja II. sekcije pri policijskem ravnanstvu, g. A. Contin in vodja III. policijskega komisarijata g. Ernest Zekely sta imenovana za višja policijska svetnika.

Čemu strašite in čemu se strašite! Prejeli smo: Zadnje dni se raznašajo po mestu in (kar je naravno) tudi po deželi razne neumne novice o vojni. Stem se po nepotrebnem bega ljudstvo in se mu tudi škoduje. Včeraj me je ustavil prijatelj, ki se mi je zdel zelo razburjen. Vprašal me je, sem-li čul o laškin in nemških vojaki — ki da so šli preko Trsta v Albanijo! „Jaz grem in dvignem svoje prihranke, da jih država ne zapleni“ — mi je pravil prijatelj, ki je, mimogrede rečeno, precej omejen!

Zaustavil sem ga in mu pojasnil, da ni nikake nevarnosti za njegove groše in da bi te nevarnosti ne bilo tudi tedaj, ko bi vojna res izbruhnila — kar pa gotovo ne bo. Država nima nič iskati v denarnih zavodih in bi tudi nič ne našla, kar denar ni naložen po blagajnah, pač pa izposojen na kmetije, trgovine, obrtnije itd. Državne oblasti so same naznaile, da prevoz vojaštva v tem času ne pomenja nič izrednega, da se prevažajo le novinci na svoja mesta — čemu bi torej slikali strahove?! Oaj, ki begajo ljudstvo s takimi vestmi, naj bi pomislili, kolike škode lahko nastane povsem po krivici za naše denarne zavode in za ljudstvo samo. Kdor izpodkupa zaupanje do naše povsem solidne denarne organizacije, ki je

lodne in modno blago
gospode in dame, priporoča
KAREL KOČIAN.
tovarna suknja
v Humpolcu (Čoske)
: : : Uzorci franco. : : :

veliko jamstvo za našo bodočnost v Trstu, da je direktno izdajalec naše narodne stvari in mu žiga tega izdajstva ne odvzame niti še tako veliko navdušenje za — zmage na Balkanu. Veliki Slovani bodimo na zunanji, ali tudi doma pošteni in razsodni rodoljubje!

Ina zopet razmere v naši bolnišnici. Prejeli smo: Dne 11. t. m. je neka tržaška Slovenka spremlila v tuk. glavno mestno bolnišnico dve kmetki ženi iz Podrage na Vipavskem. Dotičnici sta bili prej v Gorici, kjer sta se dali zdravniško preiskati in tam sta dobili navodilo, da se nemudoma podata v Trst v bolnišnico. Po zdravniškem pregledu, ki ga je izvršil primarij dr. Grisotto (ako se ne motimo v imenu), je ena ženska odšla, druga pa zapovedal obdržati v zavodu za kakih 8—10 dni. Ker Vipavki nista znali laški (kar je menda naravno), se je imenovan zdravnik spravil na Tržačanko, češ: Kaj mi vozite sem ljudi, ki ne umejo laški, ko bi vendar morala vedeti, da se tu brez laščine ne odpravi nič?! Tržačanka je poučila doktorja v marsičem in mu je tudi povedala, da se da v Trstu živeti tudi brez znanja laščine, kakor se da tudi živeti širom Evrope brez znanja laščine. Kaj jo niste mogli poslati v Ljubljano ali Gorico? Čemu silijo vsi le sem, ko imajo tudi drugje dobrih zdravnikov?! Tako je retiriral veliki Italijan, ko je opazil, da se mu je spremljevalka postavila po robu. Tudi mu ni bilo prav, da je kmetica plačala bolniške stroške! Oni, ki imajo sredstva, da plačajo bolniške stroške, ne smejo — tako je pojasnjeval rečen doktor — na zdravniški ogled v bolnišnico, pač pa se morajo dati preiskati zunaj proti plačilu, ker bolniški zdravniki nimajo časa za preiskovanje premožnih bolnikov!

Kakor rečeno, se je kmetica dala preiskati v Gorici in se jo od tam poslali v Trst. Tu naj bi bila iskala zopet zdravnika, predno je šla v bolnišnico! Dr. Gattorno ni postopal na tem mestu tako — dasi je tudi on Italijan čiste pasme. V šestih dneh, ko je bila kmetica v bolnišnici, je morala čuti nešteto — ščavov! Nikdo je ni razumel. Nikdar več me ne vidijo v tržaški bolnišnici, je izjavila okrevanka, ko se je vinila med ljudi, ki so jo razumeli. Kakor s to, tako se postopa tudi z drugimi našimi ljudmi slovenske narodnosti. Tu je zavod za moralno mučenje vseh onih, ki nimajo sreče, da bi poznali sladki „si“ in ki niso deležni 2000-letne — kulture!

Se neka! Meseca marca t. l. sem bil položil jaz za neko bolnico denar. Vprašal sem uradnika, koliko naj položim. Rekel mi je: Kolikor vam drago. Par mesecev pozneje je nekdo moral položiti 100 K, dasi se je šlo le za par dni bolezni. V zgoraj navedenem slučaju pa je morala kmetica položiti 150 kron, dasi je zdravnik (kakor rečeno) izjavil, da ostane v zavodu le 8 do 10 dni. Na ta različna potovanja bi želeli imeti pojasnila od onih, ki določajo svote, ki jih je treba polagati pri vstopu v ta humanitarni zavod.

Dobrodelni komorni večer v korist „Jugoslovanskega rdečega križa“. Slovenska Citalnica razpošlje te dni vabila na komorni večer, katerega priredi velerodna gospa Mira Costaperia-Devova v korist „Jugoslovanskega rdečemu križu“ v dvorani Slov. Citalnice v soboto dne 23. t. m. Pri tem večeru bode tudi sodeloval naš prvi slov. koncertni mojster na glasovirju, tržaškemu občinstvu dobroznani gosp. A. Trost, sedaj profesor „Glasbene Matice“ v Ljubljani.

Pesmi spremlja g. Avgust Waschte. Na tem koncertu se bodo izvajali samo slovenski umotvorji, v prvi vrsti srbske, bolgarske in črnogorske pesmi in kompozicije. Slovenska tržaška javnost gotovo z zadovoljstvom pozdravi to prireditev, tudi se bo izkazala gotovo hvaležna vsem sodelujočim, posebno pa g. A. Trostu, ki se je požrtvovalno odzval takoj pozivu in velerodni gospej Miri Costaperia-Devovi, katera je dala inicijativo za ta večer.

Z ozirom na omejeno število vstopnic se opozarja slavno p. t. občinstvo, da si jih izvoli pravočasno preskrbeti. Predprodaja vstopnic je od srede popoldne pri slugi „Slov. Citalnice“.

Ismail Kemal bej v Trstu. Danes je dospel v Trst znani voditelj Albancev, Ismail Kemal bej, ki se imenuje kot bodoči albanski knez.

Božične počitnice na šolah se začnejo letos že dne 21. decembra.

C kr. poštni in brzojavni urad Trst 3 (Borzn trg) bo imel v četrtek dne 21. t. m. brzojavno in telefonsko službo za promet se strankami od 9 dop. do 3 pop.

Klobuk je zamenjal neki gospod minolo nedeljo zvečer v kavarni „Minerva“. Dotičnik je naprošen, da ga prinese lastnici kavarne, kjer dobi svojega.

Javna dražba. Dne 20. t. m. ob 9 popoldne se bo vršila v skladišču c. kr. državnega kolodvora tukaj (Campo Marzio) javna dražba različnega neodvetnega blaga. Blago se odda najvišjemu ponudniku proti takojšnjemu plačilu in odstranitvi kupljenih stvari. Natančnejša pojasnila daja istotam skladiščni uradnik.

Slov. akad. fer. društvo „Balkan“. Drevi se vrši sestanek točno ob 8.30 v prostorih „društva jugoslovanskih železniških uradnikov“ v ul. Torre bianca št. 41 l. To variši, pridite vsi!

Plesni venček priredi pevke pevskega društva „Trst“ v soboto, dne 23. t. m. ob 9 zvečer v dvorani Trg. izobr. društva v ul. S. Francesco št. 2. Ustop prost.

Slovensko gledališče.

Jutri zvečer se zopet ponovi Leo Fallova opereta

„LOČENA ŽENA“.

ki je izmed najbolj skladnih operetnih predstav, kar jih je bilo na našem odru.

V nedeljo zvečer bo primjera slavne Schillerjeve drame „Ropari“, popoldne pa se ponovi opereta „Jesenski manevri“.

Tržaška mala kronika.

TRST, 19. novembra.

Nove ovadbe proti blivšemu „bankirju“ eumannu. Proti znanemu goljufu Sigismundu Neumannu so podale včeraj zopet štiri stranke ovadbe zaradi goljufije in sicer: Mauro Peruselli iz Isole za 200 K. Karolina Sulich, stanujoča v ul. del Crucifisso št. 3 za 350 K. Antonija Žiberna, stanujoča v ul. del Verzieri za 168 K in Ana Volič, stanujoča Salita al promontorio št. 23 pa za 60 K.

Mati brez srca. Jospina Olivetti, stara 19 let, stanujoča pri Rozi Ambrosetovi v ul. Torre bianca št. 31, je imela mesec dni starega otroka, pa je zapustila sobo in otroka in izginila. Stvar so ovadili policiji, ki je dognala, da je šla Olivettijeva stanovat k nekemu moškemu v ul. della Ferriera št. 17. Policija je lepo mater prisilila, da je vzela otroka k sebi.

Prstane so ukradli neznani lopovi nekemu Ivanu Franchinu iz njegovega stanovanja v ul. Acquedotto št. 91. Ukradeni so bili trije prstani, vredni 100 K.

Ljubavna tragedija. 27letni Romeo Vedova, stanujoči v ulici Mude vecchia št. 5 in 30letna Marija Buttorlon sta že več časa živela skupaj; posledica njih razmerja je bila desetmesečna deklica. Ker je bil Vedovo precej lahkomišljen, se je iz tega ali morda tudi drugih razlogov ona precej ohladila zanj, ter je začela zanemarjati svojega otroka in celo piti. Zato je prišlo večkrat do preprirov in tudi pretepev. Ko se je silnoči Vedovo vrnil, je našel otroka samega. Ker se je Buttorlon vrnila šele proti polnoči, je bil Vedovo silno razburjen, tem bolj, ker je bila ženska nekoliko opita. Prišlo je med obema do prepira, tekom katerega je Vedovo prizadajal Buttorlonovi nešteto ran, med temi več nevarnih. Žensko so našli ležati v lastni krvi. Poklicani zdravnik je odredil, da so nesrečnico spravili v bolnišnico. Vedova so aretirali v kavarni „Al Europa“ felice bosega, gladnega in gologlavega, ter odvedli v zapor. Tudi on sam je ranjen na desni roki.

POZOR KUPCI!

Začeni dne 21. novembra t. l. ob 9 uri zjutraj se začne **dražbeno postopanje posestva Elija Predoviča, veleposelnika in veletrgovca z živino, gostilničarja itd v Ljubljani** ki obstoji predvsem iz renomirane in dolgoletne trgovske hiše, nahajajoče se v neposredni bližini mestne klavnice ljubljanske; v posloju se nahajajo veliki hlevi za živino in skladišča za meso ter renomirana dolgo let obstoječa gostilna.

Razun tega se proda na dražbi tudi takozvana Židanova hiša v Ljubljani, v kateri je nameščeno že dolgo vrsto let c. kr. poveljništvo dopolnilnega okraja v Ljubljani; posloj je zelo obsežno in se nahaja v njem tudi zelo renomirana, že dolgo vrsto let obstoječa gostilna pri Židanu.

Končno se prodajo posamezne parcele, ki so deloma namenjene tudi za stavbišče in so raztresene po celi ljubljanski okolici. Proda se tudi celo selišče, takozvano Predovičevo selo, ki obstoji iz 16 večjih in manjših hiš, katerih večina je posebno prikladna za delavske družine in so sploh namenjene delavskim stanovanjem.

Kdor naših čitateljev bi se zanimal za to prodajo, naj se oglasi v našem inseratnem oddelku, kjer mu je na razpolago dražbeni oklic, v katerem so posamezni objekti in pa njih cene natančno razvidne.

Nov velik dohod oblek za moške in dečke za jesen in zimo v dobroznani trgovini

Alla Città di Trieste

ul. Glosuè Carducci št. 40

kjer dobite obleke, suknje, remglane, površnike, kratke suknje s krznenim ovratnikom, plašči iz pravega tirolskega a suknja za dež, Velika izber delovnih oblek, hlač, srajc, spodnjih srajc itd. itd.

Velikanska zaloga inozemskega in domačega blaga. Sprejemajo se tudi naročila po meri. Vse po ne erjetno nizkih cenah v trgovini

Alla Città di Trieste

Dr. Pečnik

Trst, via S. Caterina št. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8—9 in 2—3 in špecialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11¹/₂—1 in 7—7¹/₂.

Julio Meinl

uvoz kave

Nova filijalka

Corso 30 - Trst - Corso 30

Od dobrega najboljši!

Singer Co del. dr. za šivalne stroje.

Trst, ulica Carlo Ghenga št. 13.

Popravila strojev vseh vrst, strokovnaja in najceneje. Brezplačen pouk v šivanju, voženju in krpanju.

Šivalni vzorci in ceniki zastoj.

— ZDRAVNIK —

Dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)

ordinuje na svojem stanovanju v Trstu, Corso št. 12

od 11¹/₂ do 1¹/₂ in od 4¹/₂ do 5¹/₂ popoldne. TELEFON 177/IV.

Kron 6200!!

AUTOMOBILI FORD 1911

4. javlja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40-000 voz edinega tipa CHASSIS 20 HP 4000 raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša kar jih obstoji. GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL. TRST

Plazza Goldoni 10-11, Tel. 1734

Velika centralna garaža, ulica dei Bechi 16, vogal ulica Bonabelli. TELEFON 2247. STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske). Avtomobili na posodo po smerni ceni.

... NARODNA POSOJILNICA IN HRANILNICA V TRSTU ...

NOVA ULICA ŠT. 13, II. NADSTROPJE

VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN 4¹/₂-4³/₄-5⁰/₁₀

PRODAJA SREČKE NA MALE MESEČNE OBROKE. — IZKAZE POŠILJA NA ZAHTEVO POSOJA A MENJICE V VREDNOTE. — POSREDUJE ZAVAROVANJA VSEH VRST

:: Napredek vede! ::

Najenergičnejše se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

IORUBIN CASILE

Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna zoženja, prostatitis, uretritis in mehurni katarji korenito ozdravijo s **konfeti Casile.**

Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba zelo nevarnih cevk, odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravijo uretralna zoženja (prostatitis, uretritis, cistiti), mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zadrževanje urina, sluzaste tokove itd. — Škatlja konfeti Casile K 4.—

Iorubin Casile, najboljše protisifilno in poživljajoče krišilno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kosti oli, ishias, vnetju žlez, polnim madežem, izgubi semena, polucijam, spermatoroi, steriliteti, neurasteniji, energičen razkrojevalec urinov, kiselice itd. — Steklenica Iorubina Casile K 3.50.

Vbrizganec Casile zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, ecdometritis, vnetje in izpad maternice itd. — Steklenica vbrizganca Casile K 3.50. Kdor želi večjih pojasnil, tiakovin itd. naj naslovi dopis na lekarno Serravallo za g. Casile Trst ki poda odgovor z obratno pošto zastoj in z vsa rezervno. Priznani medicinski izklj. CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. — Zaloge v Trstu: Mario Lang, lekarna Serravallo.

Nova slovenska

trgovina izgotovljenih oblek

ter domačega in inozemskega blaga za moške obleke

MARTIN SKAPIN, TRST, ulica Arcata št. 19

Moške obleke od K 14 dalje, deške obleke od K 11 dalje, plat. obleke, vestalje, srajce, malje, sp. hlače itd. Specijaliteta hlače za delavce domačega izdelka. Napravljajo se obleke po meri vsakovrstnega kroja. Cene absolutno konkurenčne.

Velikanske zaloge manifikturnega blaga

M. AITE

Velikanske zaloge manifikturnega blaga

ulica Nuova 36 s podružnico ulica Nuova 38, vogal S. Lazzaro

Naznanja svojim cenj. odjemalcem in slav. občinstvu, da prodaja zaradi prenapolnjenosti blaga po zelo znižanih cenah manifikturno blago vsake vrste za pomladansko in poletno sezono in sicer: velika izbira volnenega blaga za ženske in moške obleke. Zefir, voile perkal in batist vse v najmodernejših barvah, kakor tudi ogromne zaloge vsakovrstnega perila na meter platnenega in bombaževnega blaga. Trilži, žima in volna za žimnice, (matrace), posteljna pogrinjala in vsakovrstna zagrinjala bele in barvne. Velikanska izbira narjenega perila za ženske in moške in sicer: srajce, pletenice, ovratnike, ovratnice itd., vse po najzmernejših cenah.

Razne svilne, okraski in drobnine za šivilje in tudi krojače.

Vse blago iz najprvih tovarni

Cene nižje od vsake konkurence

Društvene vesti.

Učiteljsko društvo ima zborovanje v četrtek, 21. t. m. na CM šoli pri Sv. Jakobu, in sicer ob 10 uri. Ker je na dnevnem redu aktuelno vprašanje slovenskih srednjih šol v Trstu, je pričakovati obile udeležbe.

Šentjakobska mladina ima danes ob 8 zvečer važno sejo v prostorih „Konsumnega društva“. Radi važnosti naj nihče ne izostane.

Ples otrok. Danes, sredo, ob 5 pop. se sprejemajo otroci za pouk v „Čitalnici“ pri Sv. Jakobu, ul. Sv. Marka št. 21. I.

Šentjakobska mladina je vabljena, da se sestane danes v sredo zvečer točno ob 8.30 v prostorih „Konsumnega društva“ ul. Guilianni (zraven CM šole) v svrhu izvolitve odbora za predpriprave za V. občinski maskirani ples v „Nar. domu“ na pustno soboto, dne 1. februarja prih. leta. Stem je vabljeno tudi letošnji odbor, da predloži račune zadnjega plesa, ker je skrajni čas, da se javnosti naznani rezultat te prireditve.

Telovadno društvo „Sokol“ v Škedenju priredi v nedeljo dne 24. t. m. povodom izleta škedenjske narodne godbe pešizlet za naraščaj v Žavelsko dolino. Odhod ob 8 zjutraj, prihod okoli 2 pop. V nedeljo se ta izlet ni mogel vršiti radi slabega vremena.

Slov. akad. društvo „Ilirija“ v Pragi, stanujoča začasno na Kralj. Vinogradih, Halakova br. 35, naznanja, da si je izvolilo na svojem I. občnem zboru dne 13. t. m. sledeči odbor: Predsednik: Ivan Merslavič, pravnik, podpredsednik: Zvonko Janežič, medicinar, tajnik: Dragotin Ostan, farmacevt, blaginjak: Mirko Gorišek, pravnik, knjižničar: Gregor Wieser, pravnik, gospodar: Stanko Oreš, sl. abit. kurza, arhivar: Franc Vodopivec, tehnik, preglednik: Drago Ivanc, pravnik in Josip Cemer, pravnik.

Nar. del. organizacija.

Društveni znaki NDO. Društvenih znakov NDO se je razprodalo do danes že precejšnje število. Ali velika večina članov NDO si še ni preskrbela društvenih znakov. Vsi tisti, ki so s prepričanjem člani NDO, naj si znake naroče. Po znakih se najlažje spoznava, kdo je organiziran in kdo ne; kajti znaki NDO se oddajajo samo članom NDO.

Delavci šentjakobskega okraja! Vabljeno ste na društveni shod, ki ga sklicuje NDO za petek ob 7 in pol zvečer v društvenih prostorih NDO pri Sv. Jakobu (blizu „Jadrana“). Shod je zelo važen, zato pričakujemo, da se ga udeleži delavstvo v čim večjem številu.

Društveni ples NDO. V četrtek društveni ples v društveni dvorani NDO v ulici Sv. Franciške št. 2. Začetek ob 4 popoldne.

Posredovalnica dela NDO išče se služkinjo. Službe išče kovač.

Zidarska skupina N. D. O. Jutri ob 6.30 zvečer društveni shod v društvenih prostorih, ulica Sv. Franciške št. 2, I. nadst.

Pripravljalni odbor skupne pekarske pomočnice sklicuje za jutri ob 9 in pol popoldne redni občni zbor v društveni dvorani v ulici Sv. Franciške št. 2. Dnevni red: 1.) Poročilo pripravljalnega odbora; 2.) Volitev odbora; 3.) Slačnost. Pravico se udeležiti občnega zbora imajo samo člani, ki se morajo izkazati s po-vabilom.

Vesti iz Goriške.

Iz Sežane. „Odprti srce, odprti roke, otiraj bratovske solze, Ranjenecm olajšaj gorje“ —

Tako nekako bi sedaj zapeli z našim nesmrtnim pesnikom Gregorčičem. Tudi naša Sežana s pripadajočimi jej vasicami je dala ob 1 ubogim ranjenecm na Balkanu. Nabitranju za jugoslovani ki Rdeči križ so zopet stopile na čelo naše požrtvovalne rodoljubke: gospa županja M. Škofova, gospa Milena Pirjevecova in naša ljubka, srčkana in najpridnejša nabiralka, gospica Adela Amfova, v Orleku pa je nabiral tamkajšnji učitelj, g. Julij Mayer. Lepo svoto in sicer K 387.84 je darovalo našo dobro ljudstvo. Nabrali so: Stžana K 320.02, Orlek K 31.50, Dane K 21.30, Šmarje K 15.02. Svoto se je poslalo na jugoslovanski odbor v Trst.

Te svote so podarjene iz srca; vsak je prispeval po svoji moči; tu so zastopani vsi sloji, brez razlike; vse, vse je prispevalo za naše krvne, ranjene, balkanske brate. To svojo veliko ljubezen izkazujejo dejanski onim, ki z lastnim življenjem rešujejo ubogo rajo, ki je stotletja ječala in trpela pod turškim tiranstvom; si želela svobode, napredka, solnce! S tem so naša Sežana in njene vasice pokazale, da živi v njih zavedno in d. bro ljudstvo, ki ne zaostaja, ko treba žrtvovati za narodne, kulturne in človekoljubne namene. Hvala nabiralkam in nabiralcem in čast temu dobremu ljudstvu, ki je na tako ganljiv način pokazalo svoje bratoljubje in slovansko zavest!

Iz Repentabre. Mislim, da je ni vasi, ne sela in ne slovenske hiše, v katero ne bi bil prodrl glas o vojni jugoslovanskih bratov proti Turku. Vsak Slovenec posebej,

in vsi skupaj čutimo se deležne onega velikega boja za zlato svobodo, ki ga bojujejo sedaj naši krvni bratje na Balkanu. Je pa to tudi čisto naravno. Saj smo mi Slovenci in Hrvati njih najbližji bratje, po duhu in jeziku. Se bolj, nego kdaj prej, čutimo v teh krvavih dneh, da smo vsi jugoslovani jedno samo telo, vsi sinovi ene majke. Od najvišjega gospoda, pa doli do najprostejšega delavca, vse se zanima z največjo napetostjo za dogodke na Balkanu. In to ne samo po mestih in trgih, ampak tudi na vaseh. — Na delu in v krogu domačega ognjišča se suče vsakdanji pogovor o vojni.

Naši kamnoseki uporabljajo v kamnolomu svoj kratko odmerjeni opoldanski počitek v to, da čitajo, oziroma (kjer jih je več skupaj), da jedo čita glasno najnovejša poročila z bojišča; in drugi poslušajo. Na sličen način delajo tudi ženske, naše brzo-noge mekarice, ko gredo po „Skali santi“ domov. V hiši in na planem, med delom in počitkom, slišati je samo govorico o vojni, tako, kakor da je bojišče v naši neposredni bližini.

Kakor smo s strahom in trepetom pričakovali prvih poročil z bojišča, tako smo sedaj navdušeni nad zmagami naših hrabrih balkanskih bratov. Iz srca smo veseli zmag nad našim starim sovražnikom, Turčinom. Ponosni smo na svoje brate, ker so s temi svojimi zmagami povzdignili tudi splošni ugled nas jugoslovani. Sedaj ne bomo več „ušivci, roparji, sužnji, ljudje nižje vrste“, ampak svobodni in enakopravni hočemo biti drugim narodom. — Bratska ljubezen in hvaležnost nas vežeta, da prispevamo tudi mi dejanski svojim balkanskim bratom-junakom na pomoč. Iz teh dveh razlogov je tudi naše slavno županstvo v svoji seji z dne 14. t. m. na predlog gosp. nadučitelja soglasno (kljub svojim slabim finančnim razmeram) sklenilo podariti 50 K „Jugosl. rd. križem“, kar je s tem brez dvoma ustrezno vsem občanom. Navedenemu znesku se je pridružil še znesek 5 K g. A. Fakina nadučitelja in znesek 4 K gostilne g. Ožbica. Skupaj 59 K.

Dogodki naših bratov na Balkanu so nam prešli v kri in meso, z njimi je prišlo tudi veselje na njihovih zmagah. In naše srce kipi in polje; naši revni domovi, hribočki, gorice in doline vriskajo in pojo z nami v čast in slavo naših bratov, kakor bi imelo zasijati tudi na nas zlato solnce svobode, kakor polje Prešeren v svojem „Krstu pri Savici“:

„kjer sinovi Slave
si prosto vol'jo vero in postave“.

Mladenič išče službo v kak trgovini jestvin. Naslov pove inseratni oddelek p. d št. 2604.

Išče se čevljarški delavec. Josip Tence, Sv. Križ pri Trstu št. 45. 2605

Črevljarska delavnica, dobro idoča, se prodaja po pril. zmožnosti cen valed odpotovanja. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti. 2606

Sprejem s takojšnjim nastopom spretno prodajalko, zmožno ita ijanščine za mlekarstvo. Položiti mora primerno varščino ali garancijo. Ponudbe pod „Mlekarstvo“ inser. oddeku Edinosti. 2608

Mebirana soba se odda pri tihi slovenski družini. Ulica Toro št. 5, III. n. vrata 8. 2607

Izdelovanje žitnih drož (kvasa). FRANO ŽORŽ, Dornberg, Primorje, se tam potom prav tople priporočam cenjenim gospodom pekarskim mojstrom in trgovcem za obine naročbe po cenah, da se ni bati konkurence. 2579

Mizarske delavce in vajence iščem. Giorgio Vasari 9, Kompara 2592

Lepa soba z dobro hrano se odda po 70 kron dnevno osebam. Via Geppa 16, I. desno (blizu Balkana) 2415

Na obroke: Moške, deške obleke, otroški kostumi, paletaji, zimске suk-nje, dežniki, svilnate o.ratnice. Ul. Antonio Caccia št. 6, I. 2557

Prodaja bombaževine, slik in dežnikov na mesečne obroke. Via Chiozza št. 16 I. nad-tropje. Ivan K l u a. 444

Lepa velika, meblirana soba, za enega ali dva gospoda, na najlepšem kraju mesta, zračna in svetla. se odda s I. dec. Poprašati ul. Romagna 26 (Germek). 2617

Izpadle lase kupujem ter izdelujem vsakovrstna najmodernejša lasna dela. ANDREJ ROJIC, ul. Acquedotto 20. 1751

Kislo zelje

I. vrste, škaf 40 kg kron 4.80; 100 kg kron 10.—. Čebula 100 kg kron 7.50. Kumare. Pošilja vsakemu po povzetju

Ant. Linek, Znojmo (Znaim)

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE ulica Sanitā 23-25 pritličje.

Dražba se bo vršila danes, dne 20. t. m. dop. od 9 do 12 in od 3 do 6 pop.

Prodajalo se bodo narejene obleke za moške in dečke, srajce, dežniki, spodnje perilo, čepice, celi kosi in odrezki blaga, barhentni, platno, oksford in drugo manufakturno blago.

Mirodilnica
Ivan Kamauli
Sv. Ivan pri Trstu.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem se preselil v lastno hišo blizu „Narodnega doma“.

Priporočam se za obilen obisk udani
Ivan Kamauli.

Dr. Fran Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni
— IMA SVOJ —

AMBULATORIJ

v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9
nad (Jadransko banko).

Sprejema od 12 do 1. in od 5¹/₂ do 6¹/₂ pop.

Radi odhoda prodam dobro gostilno s slano-idočo vanjem na Reki. — Nahajajo se v bližini večje tvornice.

Pristne orientalske preproge

vsake velikosti in vsake razsežnosti najfinejše in najbogatejše
antične in moderne orientalske preproge,
orientalske bronce in haremska vezanja dobavlja

M. GABAI, Trst, Corso, Capo piazza št. 2,
(palača Modello).

Sprejemajo se vsaka popravila preprog in stare preproge se zamenjavajo.

A. SBOGAR kovač, mehanik in elektrotehnik - z delavnico

za nikliranje, posrebranje, bakiranje itd. itd.

Trst, Via Gaetano Donizetti 5. - Telefon 126, Rom. IV.

Popravlja priprave za točenje piva, motorje na gas in bencin, sesalke, živalne stroje, motocikle, bicikle in izvršuje druga dela, ki spadajo v stroko mehanikov, priprave za električno razsvetljavo, električne motorje in vzdigovalnice, električne zvonce, telefone in vsako delo elektrotehniško. - Zaloge žarnic, stekel za gas in elektriko in drugih predmetov.

Po najvišjem pooblaščenju ces. in kr. apostolskega Veličanstva

XXIX. c. kr. državna loterija

v skupne vojaške dobrodelne namene.

TA DENARNA LOTERIJA, edina v Avstriji zakonito dovoljena, vsobuje 21.148 dobitkov v gotovini v skupni svoti 625.000 kron.

Glavni dobitok: 200.000 K.

Žrebanje se bo vršilo javno 19. decembra 1912. Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobijo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III. Vordere Zollamstrasse 7, v loterijskih kolekturah, tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za kupovalce srečk brezplačno. Srečke se pošiljajo poštino pristo.

Od c. kr. loterijske direktije (Oddelek za drž. loterije)

Otvoritev

nove trgovine s steklenino in porcelanom
ter raznih galante ijskih predmetov in šip.

A. PALME & C.o, del. dr. z o. j. TRST

Telefon št. 302. ulica Campanile št. 21. Telefon št. 302.

Steklar vedno pripravljen za dela na domu.

Tržaška posojilnica in hranilnica

V lastni hiši. registrovana zadruga z omejenim poroštvom. Telefon št. 959.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah).

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni od 10 4¹/₂ %

Uradne ure: od 9.—12. ure popoldne in od 3.—6. popoldne. Izplačanje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Poštno-hranilniški račun 818/004.

Ima najmodernejše stroje varnostno oolice za shranje vrednos. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne posice, s katerimi se najuspešneje navaja krediti svojo deca.

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno. Izborna kuhinja in budjevojsko pivo (nič glavobola). Zmerne cene.

Restavracija-Hôtel Balkan (: Piazza :) Caserma